

RS-16080001050601 Seat No. _____

B. Com. (Sem. V) (CBCS) Examination

March - 2019

Management Accounting – I

(New Course)

Time : 2½ Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (1) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ ગુણ દર્શાવેલ છે.
(2) જરૂરી ગણતરી જવાબના ભાગરૂપે દર્શાવવી.

- 1 તા. 31-3-2015 અને 31-3-2016ના રોજ યેશા લિ.ના પાકા સરવૈયા અને 20 અન્ય માહિતી પરથી કાર્યશીલ મૂડીપત્રક અને ભંડોળ પ્રાપ્તિ અને ઉપયોગ દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો.

જવાબદારીઓ	31-03-2016	31-03-2015	મિલકતો	31-3-2016	31-3-2015
ઈક્વિટી શેર દરેક			પાઘડી	15,000	30,000
રૂ. 10નો	24,00,000	18,00,000	સાંચા-યંત્રો	15,00,000	12,00,000
10% રિડી. પ્રેફરન્સ			જમીન અને મકાન	13,50,000	16,50,000
શેર દરેક રૂ. 10નો			ફર્નિચર	3,30,000	2,85,000
રૂ. 8 ભરપાઈ	—	12,00,000	રોકાણ	80,000	10,000
શેર પ્રીમિયમ	—	30,000	સ્ટોક	4,75,000	4,50,000
મૂડી અનામત	75,000	—	દેવાદારો	10,65,000	15,00,000
8%ના ડિબેન્ચર	2,10,000	3,00,000	રોકડ-બેંક	3,30,000	4,55,000
મૂડી પરત અનામત	9,00,000	—	અગાઉથી		
સામાન્ય અનામત	6,00,000	13,50,000	ચૂકવેલ ખર્ચ	45,000	37,500

નફા-નુકસાન ખાતું	7,50,000	6,00,000	લેણીહૂંડી	90,000	52,500
કરવેરા જોગવાઈ	60,000	45,000	ડિબેન્ચર વટાવ	45,000	75,000
લેણદારો	90,000	2,25,000			
દેવીહૂંડી	75,000	30,000			
પ્રોવિડન્ડ ફંડ	1,50,000	1,35,000			
સૂચિત ડિવિડન્ડ	15,000	30,000			
	53,25,000	57,45,000		53,25,000	57,45,000

વધારાની માહિતી :

- (1) તા. 30-6-2015ના રોજ ઈક્વિટી શેર પર 20% લેખે ડિવિડન્ડ જાહેર કર્યું હતું.
- (2) કંપનીએ તા. 30-6-2015ના રોજ પ્રેફરન્સ શેર હોલ્ડરને 5% પ્રીમિયમથી શેર પરત કર્યાં. કંપની ધારાની જોગવાઈઓ મુજબ ચુકવણી કરવામાં આવે છે. (કલમ નો. 80 મુજબ)
- (3) સાંચા-ચંત્રો પર રૂ. 2,25,000ની ઘસારાની જોગવાઈ કરી હતી. વર્ષ દરમિયાન રૂ. 75,000 ચોપડે કિંમતનો પ્લાન્ટ રૂ. 15,000 ખોટથી વેચાણ કર્યો.
- (4) 30% ડિબેન્ચર રૂ. 110ના ભાવે પરત કર્યાં હતા.
- (5) ગઈ સાલના કરવેરા રૂ. 42,000 ચુકવ્યા.
- (6) જમીનનો એક ટુકડો વેચાણ કરવામાં આવેલ હતો જે નફો મૂડી અનામત ખાતે લઈ જવામાં આવ્યો હતો.

અથવા

1 આયુષી લિ.ના તા. 31 માર્ચ 2016 અને 2017ના રોજના પાકા-સરવૈયાની 20
માહિતીને ધ્યાનમાં લઈ ભંડોળ પ્રવાહ પત્રક તૈયાર કરો :

જવાબદારીઓ	2015-16	2016-17	મિલકતો	2015-16	2016-17
15,000 ઈક્વિટી શેર			કાયમી મિલકતો	2,10,000	2,30,000
દીઠ રૂ. 8 વસુલ	1,20,000		રોકાણ	40,000	52,000
18,000 ઈક્વિટી શેર			સ્ટોક	1,10,000	1,36,000
દીઠ રૂ. 10 વસુલ		1,80,000	દેવાદારો	90,000	88,000
12% પ્રેફરન્સ શેરમૂડી	1,00,000	70,000	રોકડ-બેંક	14,000	33,000
પ્રેફરન્સ શેર પરત			પ્રાથમિક ખર્ચ	2,000	1,000
પ્રીમિયમ	5,000	3,500			
સામાન્ય અનામત	80,000	40,000			
નફા-નુકસાન ખાતું	26,600	45,000			
15%ના ડિબેંચર	20,000	60,000			
લેણદારો	80,000	95,000			
સૂચિત ડિવિડન્ડ	14,400	22,500			
કરવેરા જોગવાઈ	20,000	24,000			
	4,66,000	5,40,000		4,66,000	5,40,000

વધારાની માહિતી :

- (1) ચાલુ વર્ષમાં કંપનીએ અંશતઃ વસુલ ઈક્વિટી શેર હોલ્ડરોને સંપૂર્ણ વસુલ કરવા માટે શેરદીઠ 2 લેખે બોનસ ચૂકવેલ છે. આ હેતુ માટે સામાન્ય અનામતનો ઉપયોગ કરેલ છે.

- (2) વર્ષ દરમિયાન ઈક્વિટી શેર હોલ્ડરોને હકના શેર તરીકે નવા ઈક્વિટી શેર 5:1ના પ્રમાણમાં દાર્શનિક કિંમતે આપેલ છે.
- (3) તા. 31-3-2017ના રોજ રીડીમેબલ પ્રેફરન્સ શેરના નાણા 5%ના પરત પ્રીમિયમથી પરત કરવામાં આવે છે.
- (4) વર્ષ દરમિયાન રૂ. 12,000નું એક યંત્ર (તે તારીખ સુધી માંડી વાળેલ ઘસારો રૂ. 3,000) રૂ. 9,500 માં વેચવામાં આવેલ છે. વર્ષ દરમિયાન કાયમી મિલકતો પર ઘસારાની જોગવાઈ રૂ. 15,000 કરી હતી.
- (5) ગત વર્ષનું સૂચિત ઈક્વિટી શેર ડિવિડન્ડ ચૂકવવામાં આવેલ છે. તે ઉપરાંત વર્ષનું વચગાળાનું ડિવિડન્ડ રૂ. 9,000 ચૂકવેલ હતું.
- (6) ગત સાલના કરવેરાની રકમ રૂ. 24,000 ચૂકવેલ છે.
- (7) પ્રેફરન્સ શેર ડિવિડન્ડ દરેક વર્ષે 31-3ના રોજ ચૂકવવામાં આવે છે.

2 નીચેના ટેબલમાં ખાલી જગ્યાઓમાં ખૂટતા આંકડા પૂરી ટેબલ ફરીથી લખો. 20
જરૂરી ગણતરીઓ દર્શાવો. એસ્સાર લિ.ના માલસામગ્રીના આંકડા :

માલ સામગ્રી	પ્રમાણ જથ્થો (કિગ્રા)	પ્રમાણ કિંમત (રૂ. કિગ્રા દીઠ)	ખરેખર વપરાશ કિગ્રા	ખરેખર કિંમત (રૂ. કિગ્રા દીઠ)	મા. સા. ખર્ચ વિચલન (રૂ.)	મા. સા. કિંમત વિચલન (રૂ.)	મા. સા. વપરાશ વિચલન (રૂ.)
A	1,000	—	1,100	6.5	—	-550	—
B	750	4	650	—	-250	—	—
C	1,250	5	—	4.5	—	—	-750

અથવા

2 વસ્તુ Yની પ્રમાણિત મિશ્રણ અંગેની વિગતો નીચે મુજબ છે :

20

માલસામાન	કિગ્રા	કિલોદીઠ પડતર
A	50	2.5
B	20	2
C	30	3

સામાન્ય બગાડનું પ્રમાણ દાખલ કરેલ એકમોના 10% છે. જેની ભંગાર કિંમત ઉપજતી નથી. વસ્તુ Y નું ઉત્પાદન 36,000 કિગ્રાનું થયું. જેમાં ખરેખર ખરીદીની વપરાશ અને પડતર નીચે મુજબ હતા :

માલસામાન	કિગ્રા	કિલોદીઠ પડતર
A	20,800	2.75
B	8,400	1.875
C	12,800	4.75

તમારે માલસામાનના નીચેના વિચલનો શોધવાના છે :

- (1) માલસામાન ખર્ચ વિચલન
- (2) માલસામાન ભાવ વિચલન
- (3) માલસામાન વપરાશ વિચલન
- (4) માલસામાન મિશ્રણ વિચલન
- (5) માલસામાન ઉપજ વિચલન

3 એક કારખાનામાં મજૂરી ખર્ચ અંગેની પ્રમાણ અને વાસ્તવિક પરિસ્થિતિ નીચે મુજબ હતી :

15

મજૂર પ્રકાર	પ્રમાણ સંખ્યા	કલાકદીઠ પ્રમાણદર	ખરેખર સંખ્યા	ખરેખર કલાકદીઠ દર
પુરુષ	30	0.9	40	0.8
સ્ત્રી	15	0.7	10	0.75
બાળકો	10	0.5	5	0.4
કુલ	55	2.1	55	1.95

અઠવારિક 40 કલાક પ્રમાણ સમય મુજબ પ્રમાણ ઉત્પાદન એક અઠવારિકાનું 2,000 એકમ હતું. પ્રમાણ સમય બગાડ 10% સામાન્ય છે. વાસ્તવિક અઠવારિક ઉત્પાદન 1,600 એકમનું થયેલ. જરૂરી સ્પષ્ટતાઓ સહિત ગણતરી વડે મજૂરી અંગેના વિચલનો શોધો.

અથવા

3 (અ) નીચેની માહિતીના આધારે વેતન ખર્ચ વિચલનોની ગણતરી કરો અને 10

સમજાવો :

- (1) મજૂરી ખર્ચ વિચલન
- (2) મજૂરી દર વિચલન
- (3) મજૂર કાર્યક્ષમતા વિચલન
- (4) નિષ્ક્રિય સમય વિચલન

કામદારોની સંખ્યા 200

કામદારદીઠ પ્રમાણ દૈનિક ઉત્પાદન ..... 50 એકમો

કામકાજના દિવાસો 44

ઉપરનાં સમાયેલ અને ચૂકવાયેલ અનુત્પાદક સમય ..... 1/2 દિવસ

પ્રમાણ મજૂરી દૈનિક વેતન દર ..... રૂ. 12

ખરેખર દૈનિક વેતન દર ..... રૂ. 14

(બ) એક કારખાનામાં વસ્તુ Xનું ઉત્પાદન થાય છે. તેની મજૂરી અંગેની 5

માહિતી નીચે પ્રમાણે છે :

પ્રમાણ વિગતો : 40 કામદારો કલાકદીઠ રૂ. 75 લેખે 100 કલાક

ખરેખર માહિતી : 42 કામદારો કલાકદીઠ રૂ. 80 લેખે 100 કલાક

મજૂરી અંગે પડતર, દર કાર્યક્ષમતા વિચલનો શોધો.

4 કેતન ઈલેક્ટ્રોનિક લિ.ની નીચેની માહિતી મળે છે :

15

વર્ષ	વેચાણ રૂ.	પરિણામ રૂ.
2015	1,00,000	15,000
2016	37,500	-3,750

ગણતરી કરો :

- (1) નફા જથ્થાનો ગુણોત્તર
- (2) સ્થિર ખર્ચ
- (3) 2016ના કુલ ચલિત ખર્ચ
- (4) સમતૂટ બિંદુએ વેચાણ
- (5) 2015ના વર્ષનો સલામતી ગાળો
- (6) જો સલામતી ગાળો 20% હોય તો ખરેખર વેચાણ
- (7) 2017માં 20% ખોટ ઓછી કરવી હોય તો જરૂરી વેચાણ
- (8) જો સમતૂટ બિંદુએ થતા વેચાણમાં 10% ઘટાડો કરવામાં આવે તો કંપનીને થનારું નુકસાન.

અથવા

- 4 (અ) ઉત્પાદન 80,000 એકમો સ્થિર પડતર રૂ. 4,00,000 15
વેચાણ કિંમત એકમદીઠ રૂ. 20 ચલિત પડતર એકમદીઠ રૂ. 10
સમતૂટ બિંદુએ વેચાણ શોધો :
- (બ) સીમાંત પડતર રૂ. 2,400 નફા જથ્થાનો ગુણોત્તર (P.V.R) 20%
વેચાણ કિંમત શોધો.
- (ક) નફો રૂ. 20,000 નફા જથ્થાનો ગુણોત્તર (P.V.R) 40%
સલામતી ગાળો શોધો.

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) Figures to the right side indicate marks.
 (2) Show necessary calculations as a part of answer.

1 From the following Balance Sheets of Yesha Ltd. as on **20**
 31-3-2015, 31-3-2016 and other information given below.

Prepare a statement of working capital and a statement of sources and application of funds.

Liabilities	31-03-2016	31-03-2015	Assets	31-3-2016	31-3-2015
Equity share of			Goodwill	15,000	30,000
Rs. 10 each	24,00,000	18,00,000	Plant &		
10% Redeem.			Machinery	15,00,000	12,00,000
Pref. share each			Land &		
of Rs.10 out of			Building	13,50,000	16,50,000
Rs. 8 paid up	–	12,00,000	Furniture	3,30,000	2,85,000
Share premium	–	30,000	Investments	80,000	10,000
Capital Reserve	75,000	–	Stock	4,75,000	4,50,000
8% debentures	2,10,000	3,00,000	Debtors	10,65,000	15,00,000
Capital Redeem.			Cash & Bank	3,30,000	4,55,000
Reserve	9,00,000	–	Prepaid		
General Reserve	6,00,000	13,50,000	Expenses	45,000	37,500
P & L A/c	7,50,000	6,00,000	Bills Receivables	90,000	52,500

Provision for			Dibenture		
Taxation	60,000	45,000	discount	45,000	75,000
Creditors	90,000	2,25,000			
Bills Payable	75,000	30,000			
Provident Fund	1,50,000	1,35,000			
Proposed Dividend	15,000	30,000			
	53,25,000	57,45,000		53,25,000	57,45,000

Additional Information :

- (1) The company declared a dividend of 20% to equity shareholders on 30-6-2015.
- (2) The company issued notice to preference shareholder for redemption at a premium of 5% on 30-6-2015. The amount paid as per company act and see no. 80.
- (3) Rs. 2,25,000 were provided for depreciation on plant and machinery during the year. One plant of Rs. 75,000 was sold at a loss of Rs. 15,000.
- (4) 30% debentures were redeemed at Rs. 110.
- (5) Taxes of Rs. 42,000 have been paid during the year.
- (6) A piece of land has been sold out and profit transferred to capital reserve.

OR

1 From the following Balance Sheets for the year 31st March 20
2016 and 2017 of Aayushi ltd., prepare Fund Flow Statement.

Liabilities	2015-16	2016-17	Assets	2015-16	2016-17
15,000 eq. shares			Fixed assets	2,10,000	2,30,000
per share Rs. 8			Investments	40,000	52,000
paid up	1,20,000		Stock	1,10,000	1,36,000
18,000 eq. shares			Debtors	90,000	88,000
per share Rs. 10			Cash-bank	14,000	33,000
Paid up		1,80,000	Priliminary		
12% preference			expenses	2,000	1,000
share capital	1,00,000	70,000			
Redeemable pref.					
share premium	5,000	3,500			
General Reserve	80,000	40,000			
P & L A/c	26,600	45,000			
15% debentures	20,000	60,000			
Creditors	80,000	95,000			
Proposed eq. dividend	14,400	22,500			
Provision for taxation	20,000	24,000			
	4,66,000	5,40,000		4,66,000	5,40,000

Additional Information :

- (1) Company has declared Rs. 2 per share as bonus to make the equity shares fully paid. For this purpose General Reserve has been used.

- (2) Right shares at their face value is to be issued to the existing shareholders in the ratio of 5:1 during the year.
- (3) Redeemable Preference shares is to be redeemed @ 5% premium on 31-3-2017.
- (4) A machinery of Rs. 12,000 (on which depreciation written off till the date Rs. 3,000) is sold by Rs. 9,500. Provision for the depreciation is made of Rs. 15,000 during the year.
- (5) Proposed equity dividend of the last year was paid. Interim dividend of Rs. 9,000 was paid during the year.
- (6) Tax of the last year of Rs. 24,000 was paid.
- (7) Preference share dividend is to be paid on 31-3 every year.

2 Rewrite the following table by filling the blanks with **20** missing figures. Show necessary calculations.

Following are the figures of material of Essar Co. Ltd. :

Material	Standard Quantity (Kg.)	Standard Price (per Kg. Rs.)	Actual Quantity (Kg)	Actual Price (per Kg Rs.)	MCV Rs.	MPV Rs.	MUV Rs.
A	1,000	—	1,100	6.5	—	-550	—
B	750	4	650	—	-250	—	—
C	1,250	5	—	4.5	—	—	-750

OR

2 The standard mix of product Y is as follows :

20

Material	Kgs	Price per Kg (Rs.)
A	50	2.5
B	20	2
C	30	3

The standard loss in production is 10% of input. There is no scrap value. Actual output(production) of Product Y was 36,000 kg. Actual consumption of material and cost were as follows :

Material	Kgs	Price per Kg (Rs.)
A	20,800	2.75
B	8,400	1.875
C	12,800	4.75

You are requested to calculate the following variances :

- (1) Material cost variance
- (2) Material price variance
- (3) Material usage variance
- (4) Material mix variance
- (5) Material yield variance

- 3 Following are the information of a company related standard and actual labour expenses : 15

Labour Type	Standard		Actual	
	No. of labourer	Rate per hour	No. of labourer	Rate per hour
Male	30	0.9	40	0.8
Femlae	15	0.7	10	0.75
Children	10	0.5	5	0.4
Total	55	2.1	55	1.95

As per standard time of 40 hours per week, standard production of a week was 2,000 units. Generally normal wastage of the standard time is 10%. Actually production of the week-was 1,600 units.

Find out the labour variances with proper calculations.

OR

- 3 (A) From the following informations calculate : 10

- (1) Labour cost variance
- (2) Labour rate variance
- (3) Labour efficiency variance
- (4) Idle Time variance

No. of Labourer 200

Standard daily production per labour.....50 units

Working days 44

Idle time included and paid in the above... 1/2 days

Standard daily laour rate ..... Rs. 12

Actually daily labour rate..... Rs. 14

(B) Product X is manufactured in a factory. Following are 5 the information related to labour :

Standard wages : 40 labourer, 100 hours Rs. 75 per hour.

Actual wages : 42 labourer, 100 hours Rs. 80 per hour.

Calculate labour cost, labour efficiency variances.

4 Following particulars are from records of Ketan 15
Electronics Ltd :

Year	Sale (Rs.)	Result (Rs.)
2015	1,00,000	15,000
2016	37,500	-3,750

Calculate :

- (1) P.V.Ratio
- (2) Fixed Expenses
- (3) Total variable expenses of 2016
- (4) Break Even Point.
- (5) Margin of safety for the year 2015.
- (6) If margin of safety is 20% then actual sales.
- (7) Sales required in 2017 to reduce the loss by 20%.
- (8) If break even sale is reduced by 10%, the loss occurs at that level.

OR

- 4 (A) Production 80,000 units   Fixed cost Rs. 4,00,000   **15**
Sales price per unit Rs. 20   Variable cost per unit Rs. 10
Calculate the sales at break even point.
- (B) Marginal costing Rs. 2,400   P.V.Ratio 20%
Find out sales price.
- (C) Profit Rs. 20,000   P.V.Ratio 40%
Find Out Margin of Safety.
-